

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΔΝΕΥ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΑΦΟ, 2015

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει την ολοκλήρωση της ερευνητικής περιόδου του 2015 στον αρχαιολογικό χώρο του Ελληνιστικού-Ρωμαϊκού θεάτρου της Νέας Πάφου, το οποίο αποτελεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Η Αυστραλιανή ομάδα ανασκάπτει τη θέση αυτή εδώ και δύο δεκαετίες. Το Σεπτέμβριο 2015 η ομάδα διεξήγαγε επισκόπηση και χαρτογράφηση των καταλοίπων των Ρωμαϊκών κιονοστοιχιών της αρχαίας πόλης.

Η Αυστραλιανή ομάδα έχει μέχρι στιγμής αποκαλύψει το αρχαιότερο θέατρο της Κύπρου το οποίο χρησιμοποιείτο ως χώρος παραστάσεων και άλλων θεαμάτων από το 300 π.Χ. μέχρι την τελική του καταστροφή από σεισμούς το 365 μ.Χ. Οι πιο πρόσφατες ανασκαφές επιχειρούν να κατανοήσουν τη θέση του αρχαίου θεάτρου εντός του ευρύτερου αστικού ιστού της πόλης, κυρίως μέσω της διερεύνησης των γύρω κτιρίων, μεταξύ των οποίων και ένα νυμφαίο του 2^{ου} αι. μ.Χ.

Παλαιότερες ανασκαφές της Αυστραλιανής Αποστολής στα νότια του θεάτρου είχαν αποκαλύψει έναν λιθόστρωτο Ρωμαϊκό δρόμο, περίπου 8,40 μ. πλάτους, ο οποίος λειτουργούσε ως ο κύριος δρόμος πρόσβασης στο θέατρο και στο νυμφαίο. Η ομάδα υπολογίζει ότι, ο δρόμος αυτός θα λειτουργούσε ως μια κεντρική οδική αρτηρία της αρχαίας πόλης, ο οποίος θα οδηγούσε στην ΒΑ πύλη που παραμένει αδιερεύνητη. Η παρουσία του δρόμου αυτού επιβεβαιώνει ότι η αρχαία Νέα Πάφος είχε οικοδομηθεί βάσει του τυπικού Ιπποδάμειου Ελληνιστικού πολεοδομικού συστήματος. Η ανακάλυψη μεγάλου αριθμού τμημάτων από γρανιτένιους κίονες στο χώρο του θεάτρου (περισσότερα από τριάντα τμήματα έχουν ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα) επιβεβαιώνει ότι ο δρόμος αυτός ήταν εξαιρετικής σημασίας. Οι κίονες πιθανόν να είχαν εισαχθεί στο νησί για την κατασκευή κιονοστοιχιών κατά μήκος όλων των κύριων δρόμων σε όλη τη Ρωμαϊκή πόλη.

Οι κίονες είναι λαξευμένοι σε γρανίτη από την Τρωάδα της σημερινής Τουρκίας, γεγονός που αντανακλά τις εμπορικές δραστηριότητες που αφορούσαν οικοδομικά υλικά που προορίζονταν για μνημειακά οικοδομήματα κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο. Οι γρανιτένιοι κίονες από την Τρωάδα είναι γνωστοί σε όλη την Μεσόγειο. Συνεπώς, δεν μας εκπλήσσει το ότι, η Νέα Πάφος, ως η πρωτεύουσα της Κύπρου κατά την περίοδο αυτή, θα κοσμήτο με αρχιτεκτονικά στοιχεία που να φανέρωναν τη Ρωμαϊκή δημόσια τάξη.

Κατά την επισκόπηση καταγράφηκαν 167 τμήματα από γρανιτένιους κίονες που εντοπίστηκαν επιφανειακά. Όλα τα τμήματα βρέθηκαν σε δεύτερη χρήση. Πολλά είχαν επαναχρησιμοποιηθεί για την ανοικοδόμηση μεταγενέστερων κτιρίων όπως το Φρούριο των Σαράντα Κολώνων και της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής της Χρυσοπολίτισσας. Άλλα τμήματα αποτέλεσαν οικοδομικό υλικό για νεότερους τοίχους, βρύσες και κήπους. Η ομάδα

κατέγραψε κάθε τμήμα κίονα με λεπτομέρεια όπως και το ακριβές σημείο ανεύρεσής του με τη χρήση Total Station και GPS. Οι συντεταγμένες αυτές τοποθετήθηκαν σε χάρτη από τον οποίο συμπεραίνεται ότι υπήρχαν δύο βασικοί άξονες στους οποίους βρέθηκαν τα τμήματα κίωνων. Όσα τμήματα δεν εντοπίστηκαν στους άξονες αυτούς είναι γιατί είχαν μετακινηθεί για την ανέγερση συγκεκριμένων κτιρίων, όπως για παράδειγμα του Φρούριου των Σαράντα Κολόνων.

Μπορούμε συνεπώς να υπολογίσουμε ότι, δρόμος με κιονοστοιχίες έτρεχε από το λιμάνι της Πάφου από βορρά προς νότο και ότι ο λιθόστρωτος δρόμος στην περιοχή του θεάτρου ήταν επίσης με κιονοστοιχίες και αντιπροσώπευε τον βασικό δρόμο της Νέας Πάφου που έτρεχε από ανατολάς προς δυσμάς, από την πύλη της αρχαίας πόλης προς το σημερινό αρχαιολογικό πάρκο.

Αναμένεται ότι, οι μελλοντικές ανασκαφές του δρόμου στα νότια του θεάτρου θα αποκαλύψουν περισσότερα θραύσματα κίωνων, ενώ τυχόν ανακάλυψή τους στη θέση τους (*in situ*) θα φανερώσει τις αποστάσεις που διατηρούσαν μεταξύ τους οι κίονες. Η επισκόπηση των κίωνων από γρανίτη της Τρωάδος στη Νέα Πάφο έχει αποκαλύψει ότι αυτοί μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: οι μικρότερου μεγέθους που έχουν βρεθεί κυρίως στην περιοχή του θεάτρου, οι μεσαίου μεγέθους, ύψους περίπου 16 Ρωμαϊκά πόδια (περίπου 4,6 μ.) και οι μεγάλου μεγέθους, ύψους περίπου 24 Ρωμαϊκά πόδια (πέραν των 7 μ.).

Παρόλο που οι φετινές έρευνες έχουν επιτρέψει στην αρχαιολογική αποστολή να προβεί σε συμπεράσματα σχετικά με τη γενική πορεία των κιονοστοιχιών, παραμένουν πολλά αναπάντητα ερωτήματα που σχετίζονται με το χαρακτήρα της πρόσοψης του δρόμου και τη χρονολόγηση της ανοικοδόμησης των κιονοστοιχιών. Υπάρχουν εν τούτοις ενδείξεις ότι η ανοικοδόμηση έγινε κατά τον 2^ο αι. μ.Χ.

Εκτός από την επισκόπηση των κίωνων, η ομάδα προχώρησε και στην καταγραφή της περιοχής του θεάτρου με εναέρια φωτογράφιση (pole photography) και με τη χρήση προγραμμάτων φωτογραμμετρίας. Ως εκ τούτου πέραν των δύο χιλιάδων φωτογραφιών ενώθηκαν ψηφιακά για να αποδώσουν υψηλής ανάλυσης τρισδιάστατη απεικόνιση του θεάτρου και των περιοχών γύρω από το λόφο της Φάμπρικα.

Εικόνα 1: Τμήματα από κίονες από γρανίτη Τρωάδος.

Image 2: Μέλος της ομάδας διενεργεί φωτογράφιση του χώρου του αρχαίου θεάτρου (pole photography).

Image 3: Φωτογραμμετρική εικόνα του αρχαίου θεάτρου στο λόφο *Φάμπρικα*.